

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد تهران مرکزی

دانشکده روان‌شناسی و علوم اجتماعی (گروه ارتباطات)

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد (M.A)

گرایش: تحقیق در علوم ارتباطات

عنوان:

بررسی تطبیقی تصویر بنیاد مسکن انقلاب اسلامی

در چهار خبرگزاری ایرنا، ایسنا، مهر و فارس سال ۱۳۹۰

استاد راهنما

دکتر فیروز دیندار فرکوش

استاد مشاور

دکتر علی گرانمایه پور

پژوهشگر

ابوالقاسم امامی

الله

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد تهران مرکزی

دانشکده روان‌شناسی و علوم اجتماعی (گروه ارتباطات)

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد (M.A)

گرایش: تحقیق در علوم ارتباطات

عنوان:

بررسی تطبیقی تصویر بنیاد مسکن انقلاب اسلامی

در چهار خبرگزاری ایرنا، ایسنا، مهر و فارس سال ۱۳۹۰

استاد راهنما

دکتر فیروز دیندار فرکوش

استاد مشاور

دکتر علی گرانمایه پور

پژوهشگر

ابوالقاسم امامی

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
فصل اول: کلیات تحقیق	
۱	۱ بیان مساله تحقیق
۲	۲ اهمیت موضوع تحقیق و انگیزه انتخاب آن
۳	۳ هدفهای تحقیق
۴	۴ سوالات تحقیق (بیان روابط بین متغیرهای مورد مطالعه)
۵	۵ تعاریف واژه ها
۱۲	۶ محدودیت های تحقیق
۱۷	فصل دوم: ادبیات تحقیق (مطالعات نظری)
۱۸	۱-۲ بخش اول: ارتباط و وسائل ارتباط جمعی
۱۸	۱-۱-۲ تعریف ارتباط
۱۹	۱-۲-۲ نقش وسائل ارتباط جمعی
۲۲	۲-۲ بخش دوم: خبرگزاری ها
۲۲	۲-۲-۱ تعریف خبرگزاری
۲۵	۲-۲-۲ نقش و کارکرد خبرگزاری ها
۲۷	۲-۲-۳ مالکیت خبرگزاری ها؛ خبرگزاری های دولتی و غیردولتی
۳۲	۲-۲-۴ امتیازات یا ویژگی های خبرگزاری ها

صفحه

عنوان

۳۳.....	۵-۲-۲ محدودیت های خبرگزاری ها
۳۳.....	۶-۲-۲ سابقه تأسیس خبرگزاری ها
۳۴.....	۷-۲-۲ خبرگزاری جهانی
۳۶.....	۱-۷-۲-۲ خبرگزاری هاواس
۳۶.....	۲-۷-۲-۲ خبرگزاری وولف
۳۶.....	۳-۷-۲-۲ خبرگزاری رویتر
۳۷.....	۴-۷-۲-۲ آسوشیتد پرس
۳۷.....	۸-۲-۲ پیدایش خبرگزاری ها در ایران
۳۹.....	۱-۹-۲ خبرگزاری ها در ایران
۴۲.....	۱-۸-۲-۲ خبرگزاری پارس (www.irna.ir)
۴۵.....	۲-۸-۲-۲ خبرگزاری دانشجویان ایران (ایسنا) www.isna.ir
۴۶.....	۳-۸-۲-۲ خبرگزاری فارس www.Farsnews.com
۵۰.....	۴-۸-۲-۲ خبرگزاری مهر www.mehrnews.com
۵۲.....	۳-۲ بخش سوم: نقش خبر و مکانیسم آن
۵۲.....	۱-۳-۲ خبر؛ ضرورت و اهمیت آن
۵۶.....	۲-۳-۲ نقش و اهمیت خبر
۵۹.....	۳-۳-۲ چه چیزی خبر محسوب می شود؟
۶۱.....	۴-۳-۲ معیارها و ضوابط گزینش خبر
۶۲.....	۵-۳-۲ عناصر خبر
۶۳.....	۶-۳-۲ ارزش های خبری

صفحه	عنوان
۷۰	۷-۳-۲ کارکردهای خبر
۷۳	۸-۳-۲ مکانیسم خبر و ارزش آفرینی
۷۴	۱-۸-۳-۲ نظریه شخصیت
۷۴	۲-۸-۳-۲ نظریه سازمان
۷۵	۳-۸-۳-۲ نظریه نقش
۷۵	۴-۸-۳-۲ نظریه کنش و واکنش متقابل
۷۶	۹-۳-۲ تیتر خبر
۷۷	۱۰-۳-۲ تفاوت های خبرنویسی در رسانه های جمعی
۸۳	۲-۴ بخش چهارم: نظریه های مربوطه
۸۳	۱-۴-۲ فرضیه اولویت بندی
۸۴	۲-۴-۲ بازنمایی
۹۰	۳-۴-۲ سازمان های رسانه ای
۹۱	۴-۴-۲ انگاره سازی خبری
۹۲	۵-۴-۲ گزینشگری (دروازه بانی)
۹۸	۶-۴-۲ دو برداشت از توالی خبر
۹۹	۷-۴-۲ عوامل مؤثر بر فرایند گزینش خبر
۱۰۶	۸-۴-۲ ارزش های پایدار در اخبار
۱۰۹	۵-۴-۲ بخش پنجم: فناوری های نوین ارتباطی و تحول در عرصه خبرگزاری و خبر
۱۰۹	۱-۵-۲ تحول در ماهیت و کارکرد خبرگزاری ها
۱۱۰	۲-۵-۲ خبرگزاری ها و فناوری های نوین ارتباطی

عنوان	صفحه
۳-۵-۲ ویژگی های الگوی قدیم خبرگزاری ها	۱۱۱
۴-۵-۲ ویژگی های الگوی جدید خبرگزاری ها	۱۱۴
۵-۵-۲ روزنامه نگاری الکترونیک	۱۲۰
۶-۲ پیشینه تحقیق	۱۲۲
فصل سوم: روش تحقیق	۱۲۳
۱-۳ روش تحقیق	۱۲۴
۲-۳ تاریخچه تحلیل محتوا	۱۲۶
۳-۳ مقوله ها	۱۲۹
۴-۳ روش تحقیق	۱۲۹
۵-۳ جامعه آماری	۱۳۰
۶-۳ نمونه آماری	۱۳۰
فصل چهارم: تجزیه و تحلیل داده ها	۱۳۸
۱-۴ تجزیه و تحلیل توصیفی	۱۳۹
فصل پنجم: نتیجه گیری و پیشنهادات	۱۴۷
۱-۵ نتیجه گیری	۱۴۸
۲-۵ پیشنهادات	۱۵۳
۱-۵ پیشنهادات حاصل از تحقیق	۱۵۳
منابع و مأخذ	۱۵۶

فهرست جداول

صفحه

عنوان

جدول شماره ۱: توزیع فراوانی و درصدی ارزش های خبری مطرح شده در خبرگزاری ها ..... ۱۳۹.....	
جدول شماره ۲: توزیع فراوانی و درصدی عناصر خبری مطرح شده در خبرگزاری ها ..... ۱۴۰.....	
جدول شماره ۳: توزیع فراوانی و درصدی سبک خبری مطرح شده در خبرگزاری ها ..... ۱۴۱.....	
جدول شماره ۴: توزیع فراوانی و درصدی جهت گیری خبری مطرح شده در خبرگزاری ها ..... ۱۴۲.....	
جدول شماره ۵: توزیع فراوانی و درصدی ماهیت خبری مطرح شده در خبرگزاری ها ..... ۱۴۳.....	
جدول شماره ۶: توزیع فراوانی و درصدی منبع خبر مطرح شده در خبرگزاری ها ..... ۱۴۴.....	
جدول شماره ۷: توزیع فراوانی و درصدی شخصیتهای خبرساز مطرح شده در خبرگزاری ها ..... ۱۴۵.....	

فصل اول:

کلیات تحقیق

۱-۱ بیان مساله تحقیق

بنیاد مسکن به رغم دامنه وسیع فعالیتهایش در شهرها و روستاهای در عین گمنامی و به دور از تبلیغات، جنجال و هیاهو و مستقل از سایر وزارت‌خانه‌ها، هنوز در ذهن بسیاری از افراد جامعه، ناشناخته مانده و یا حتی زیرمجموعه‌ای از وزارت مسکن و شهرسازی تلقی شده است و به همین جهت گاهی فعالیتهای این نهاد گرانقدر متهم به موازی کاری شده تا جایی که در بعضی موارد در صدد ادغام و حذف آن نیز برآمده اند.

این موضوع را شاید بتوان در چراغ خاموش کار کردن این نهاد و خدمت بی شائبه به قشر محروم و متوسط جامعه و نیز در منش و مشی روسا و شورای مرکزی این نهاد که دنبال کسب نام و نشان نیستند جستجو کرد. میزان انعکاس اخبار و عملکردهای بنیاد مسکن در وسائل ارتباط جمعی اعم از صدا و سیما، خبرگزاریها، مطبوعات و... خود گواهی بر صدق گفته‌های فوق است.

این نهاد انقلابی شاید در ابتدای راه، تامین کننده مسکن افرادی سرپناه و بی بضاعت بشمار می‌رفت لیکن به تدریج با نضج گرفتن و سازماندهی و مدیریت توانست ایفا کننده نقشی عمیق در عمران و آبادانی کشور علی الخصوص روستاهای باشد.

شاید در خشانترین کار در کارنامه بنیاد مسکن بازسازی شهریم و روستاهای آن در زلزله سال ۸۲ بود.

مسکن مهر در سالهای اخیر به عنوان بزرگترین طرح تامین مسکن و به عنوان بزرگترین طرح عمرانی کشور در جریان است و بخش قابل توجهی از آن در قالب مسکن مهر شهرهای زیر ۲۵ هزار نفر (بالغ بر ۸۷۰ شهر از ۱۱۰۰ شهر کشور) بر عهده حوزه مسکن شهری بنیاد مسکن است (واگذاری در سال ۸۷ و اجرا در سال ۸۸). سازمان دهی متقاضیان، ساخت و بهره برداری از واحد مسکونی آنها باید در این فعالیت توسط بنیاد مسکن مدیریت گردد.

همانطور که در ابتدای مطلب بیان شد بنیاد مسکن در اذهان بسیاری از مردم ناشناخته است. و بدینه برآن شدم تا اخبار خبرگزاری های مهم کشور در خصوص انتشار و توجه به بنیاد مسکن را مورد بررسی قراردهم، چرا که معتقدم تازمانیکه یک سازمان و ارگانی توسط رسانه ها به مردم شناسانده نشود مردم با آن سازمان و خدمات وظایف آن بیگانه خواهند بود.

۱- اهمیت موضوع تحقیق و انگیزه انتخاب آن:

در بیان مساله تحقیق عنوان کردم که بنیاد مسکن به عنوان متولی تامین مسکن بی بضاعتان، برای مردم ناشناخته است و از آنجا که این موضوع دارای اهمیت فراوانی است بر آن شدم تا اخبار و مطالب خبرگزاری های مهم کشور را بعنوان یکی از تامین کننده های اخبار و مطالب سایر رسانه موردن بررسی و تحقیق قرار دهم تا ابتدا مشخص شود که میزان توجه خبرگزاری ها به بنیاد مسکن چقدر است و بعد دستاورد آن در اختیار مسوولان بنیاد مسکن و خبرگزاری ها قرار گیرد تا در ادامه کار با دید بازتری (مسولان بنیاد) نسبت به ارایه خدمات و اطلاع رسانی اقدام نمایند و از سوی دیگر خبرگزاری ها به این بنیاد توجه بیشتری نمایند.

۲- هدفهای تحقیق:

این تحقیق در نظر دارد کلیه مطالب مربوط به بنیاد مسکن را که در ۴ خبرگزاری کشور اعم از ایرنا، ایسنا، مهر و فارس منتشر شده است مورد بررسی و تجزیه و تحلیل قرار دهد.

هدف اصلی این تحقیق، تحلیل ساخت و محتوای خروجی اخبار خبرگزاری های ایرنا، ایسنا، مهر و فارس و نیز سنجش مطالب خبری آنها با توجه به خرده هدف های زیر است:

- شناسایی چگونگی و نحوه انعکاس و بازنمایی فعالیت های بنیاد مسکن
- شناخت محتوا؛ ارزش های خبری خروجی های ۴ خبرگزاری مورد نظر

- شناخت عناصر خبری خروجی های خبرگزاری های مورد بررسی
  - تحلیل محتوای خروجی این خبرگزاری ها از جهت شخصیت اصلی خبرها
  - تحلیل محتوای خروجی های ۴ خبرگزاری به لحاظ ماهیت خبرها
  - شناخت و بررسی خبرهای خروجی های خبرگزاری های مورد بررسی از جهت سبک مطالب.
- و همچنین شناسایی نقاط ضعف و قوت اطلاع رسانی عملکرد و فعالیت های بنیاد مسکن در رسانه ها از اهداف محقق می باشد.

۱-۴ سئوالات تحقیق (بیان روابط بین متغیرهای مورد مطالعه):

مهمترین سوالاتی این تحقیق به دنبال پاسخگویی به آنهاست عبارتند از:

- ارزش های خبری از چه جایگاهی در خبرگزاری های مورد نظر برخوردارند؟
- کدامیک از عناصر خبری در خبرگزاری های مورد مطالعه برجسته شده اند؟
- نقش شخصیت های خبرساز در خبرگزاری های مورد بررسی چگونه است؟
- مطالب موردنظر بررسی از نظر ماهیت خبری، بیشتر فرآیند محور هستند یا رویداد محور؟
- مطالب موردنظر بررسی چه جهت گیرای دارند؟
- مهمترین منبع خبری مطالب موردنظر بررسی چیست؟
- بیشترین سبک یا نوع خبر مورد استفاده در ۴ خبرگزاری چیست؟

۱-۵ تعاریف واژه ها

بنیاد مسکن انقلاب اسلامی: نهادی انقلابی اسلامی است که براساس فرمان ۲۱ فروردین ۱۳۵۸ رهبر کبیر انقلاب اسلامی حضرت امام خمینی(ره) به منظور تامین مسکن محرومان به ویژه

روستاییان در چهارچوب سیاست‌ها و برنامه‌های دولت تشکیل گردیده است.(اساسنامه بنیاد مسکن

انقلاب اسلامی مصوب ۱۳۶۶/۰۹/۱۷ مجلس شورای اسلامی)

خبرگزاری: اطلاع و گزارش دادن خبر؛ فراهم آوردن خبر و در اختیار منابع پخش چون رادیو، روزنامه یا اداره‌ای گذاردن است که خبرها را به دست می‌آورد و منتشر می‌کند.(دهخدا، ۱۳۳۹،

(۲۸۵)

- بنیاد مسکن انقلاب اسلامی در یک نگاه

«متن فرمان تاریخی امام خمینی (ره) در مورد افتتاح حساب ۱۰۰ و تأسیس بنیاد مسکن

انقلاب اسلامی»

بسم الله الرحمن الرحيم

ملت عزیز، برادران و خواهران دلیر و مبارز - ایده‌الله تعالی - اینک به مرحله حساسی از دوران انقلاب اسلامی خود رسیده‌ایم. دوران سازندگی، دورانی که باید از ثمرات انقلابمان مردم محروم و ستمدیده ایران بهره‌مند شوند، دورانی که باید شکوه نظام عدل اسلامی را لمس کنید، دورانی که همه باید دست به دست هم بدهیم تا ریشه فقر و استضعف را برکنید. شما مردم شریف ایران در جریان مبارزه با استعمار و استثمار پیروزی بزرگی به دست آوردید و توانستید با اتکا به خدای متعال و وحدت کلمه و مشارکت قشرها بر طاغوت زمان غلبه کنید و پشت ابرقدرتها را بلرزانید، اکنون نیز باید با خودیاری و همکاری برای مبارزه علیه فقر و محرومیت بسیج شوید و با تایید الهی به نجات مردم مستضعف کمر همت بیندید. در رژیم منفور پهلوی مسئله مسکن یکی از مصیبت‌بارترین مشکلات اجتماعی مردم ما بود. بسیاری از مردم در اسارت تهیه یک قطعه زمین و داشتن یک لانه بودند و چه بسا تمام عمرشان را زیر بار بانکها و سودجویان و غارتگران بسر می‌بردند تا بتوانند پناهگاهی را برای خود و فرزندانشان دست و پا کنند. قشر عظیمی از مستضعفان جامعه هم به کلی از داشتن خانه

محروم بودند و در زوایای بیغوله‌ها و اطاقکهای تنگ و تاریک و خرابه‌ها به سر می‌بردند و چه بسا قسمت مهمی از درآمد ناچیزشان را بایستی برای اجاره آن بپردازنند و این میراث شوم برای ملت ما باقی مانده و اکنون جامعه ما با چنین مصیبته دست به گریبان است. نظام اسلامی چنین ظلم و تبعیضی را تحمل نخواهد کرد و این از حداقل حقوق هر فرد است که باید مسکن داشته باشد، مشکل زمین باید حل شود و همه بندگان محروم خدا باید از این موهبت الهی استفاده کنند. همه محرومان باید خانه داشته باشند، هیچکس در هیچ گوشی مملکت نباید از داشتن خانه محروم باشد. بر دولت اسلامی است که برای این مسئله مهم چاره‌ای بیندیشد و بر همه مردم است که در این مورد همکاری کنند.

اینجانب حسابی به شماره یکصد (۱۰۰) در تمام شعب بانک ملی افتتاح کرده و از همه کسانی که توانایی دارند دعوت می‌کنم که برای کمک به خانه‌سازی برای محرومان به این حساب پول واریز کنند و در هر محل از بین افراد صالح و مورد اعتماد گروهی حداقل مرکب از سه نفر از مهندسان و کارشناسان شهرسازی و خانه‌سازی و یک نفر روحانی و یک نماینده دولت انتخاب شوند تا با صرفه‌جویی و دقت کامل خانه‌های ارزان قیمتی بسازند و در اختیار محرومان قرار دهند و در این طرح به هیچ وجه پولی در برابر خرید زمین پرداخت نشود. من امیدوارم همه کسانی که زمینهای وسیعی در اختیار دارند به این امر مهم اسلامی و انسانی کمک کنند و زمین در مناطق مرغوب و قابل سکونت در اختیار این طرح بگذارند و نیز هر کس که توانایی دارد در تامین انواع صالح ساختمانی به این خدمت اسلامی کمک کند و نیروی کار و کارگری به طور وسیع به کار افتد و دولت نیز تصمیمات لازم را در تأمین آب و برق و آسفالت و وسایل ایاب و ذهب و مدرسه و درمانگاه و دیگر نیازمندیهای عمومی فراهم سازد.

بنیاد مستضعفین: بنیاد مستضعفین نیز باید به کمک این طرح بشتافت و از اموال مصادره شده خاندان پهلوی و اطرافیانش در این طرح استفاده شود و نیز دولت باید در طرحهای اساسی و درازمدت

خود برای حل این مشکل در سطح عموم طرحهایی تهیه کند و اکنون این یک تجربه تازه از بسیج نیروی ایمان جامعه در راه تعاون اسلامی و مبارزه با محرومیت است که ملت با توفیق الهی باید از آن نیز سرافراز در آید. من با کمال تواضع از ملت عزیز در این امر حیاتی استمداد می‌کنم و سلامت و سعادت همگان را خواستارم.

روح‌الله‌الموسوی‌الخمینی - ۱۳۵۸/۰۱/۲۱

- اساسنامه بنیاد مسکن انقلاب اسلامی -

بسم الله الرحمن الرحيم

جناب آقای نخست وزیر

اساسنامه بنیاد مسکن انقلاب اسلامی مصوب ۱۳۶۶/۰۹/۱۷ مجلس شورای اسلامی که کلیه مراحل قانونی را طی کرده است، ارسال می‌گردد تا برای اجراء در اختیار مسئولان گذارد شود.

رییس جمهور - سید علی خامنه‌ای

تاریخ: ۱۳۶۶/۱۰/۲۱

شماره: ۵۹/۱۲۶۰۲۲ ق

وزارت مسکن و شهرسازی

اساسنامه بنیاد مسکن انقلاب اسلامی که در جلسه روز شنبه هفدهم آذرماه یکهزار و سیصد و شصت و شش مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۶۶/۱۰/۰۹ به تایید شورای نگهبان رسیده و طی نامه شماره ۱/۵۶۰۱ مورخ ۱۳۶۶/۱۰/۱۶ ریاست جمهوری به نخست وزیر واصل گردیده است جهت اجرا به پیوست ابلاغ می‌گردد.

نخست وزیر - میرحسین موسوی

اساستنامه بنیاد مسکن انقلاب اسلامی

فصل اول - تعریف و هدف:

ماده ۱- بنیاد مسکن انقلاب اسلامی که در این اساستنامه اختصاراً بنیاد نامیده می‌شود نهاد انقلاب اسلامی است که براساس فرمان ۲۱ فروردین ۱۳۵۸ رهبر کبیر انقلاب اسلامی حضرت امام خمینی مظلله به منظور تامین مسکن محرومان بهویژه روستاییان در چهارچوب سیاستها و برنامه‌های دولت تشکیل گردیده است.

فصل دوم - وظایف:

ماده ۲- مطالعه و بررسی در زمینه تشخیص و تعیین نیازمندیهای مسکن محرومان اعم از روستایی و شهری و فراهم آوردن موجبات اجرای آن با مشارکت، همکاری و خودداری مردم و دستگاههای مختلف.

ماده ۳- تهییه طرح مجتمع‌های زیستی و واحدهای مسکونی ارزانقیمت و اجرای آنها به طور مستقیم یا با مشارکت مردم با همکاری و هماهنگی دستگاههای ذیربط در روستا و شهر.

تبصره - دولت موظف است در اجرای پروژه‌ها و طرحهای مسکونی خود به غیر از خانه‌های سازمانی شهری اولویت را به بنیاد بدهد.

ماده ۴- تهییه زمین مورد نیاز طرحها و پروژه‌های بنیاد و آماده‌سازی آنها.

تبصره ۱- دولت و بنیاد مستضعفان مکلفند زمینهای مناسب خود را جهت اجرای طرحهای مسکونی مصوب شورای مرکزی بنیاد به استثنای هزینه‌های خرید و آماده‌سازی (قیمت تمام شده برای دولت) به طور رایگان و قطعی به بنیاد واگذار نمایند.

تبصره ۲- اشخاص حقیقی و حقوقی می‌توانند زمینهای ملکی خود را به بنیاد هبه نمایند و قانون زمین شهری مانع این امر نخواهد بود.

تبصره ۳- هیاتهای هفت نفره واگذاری زمین و سازمان جنگلها و مراتع مکلفند زمینهای دولتی مناسب را جهت واگذاری و اجرای طرحهای مسکن روستایی پس از اعلام نیاز بنیاد به شرط نداشتن کاربری کشاورزی در اختیار بنیاد قرار دهند.

تبصره ۴- دولت موظف است نسبت به تامین آب و برق، راه، مدرسه، درمانگاه و دیگر نیازمندیهای عمومی این طرحها از طریق وزارت خانه‌ها و سازمانهای ذیربسط اقدام لازم به عمل آورد.

ماده ۵- کمک در جهت تامین مصالح ساختمانی کشور از طریق تولید، تهیه و توزیع.

تبصره ۱- وزارت خانه‌های صنایع و معادن و فلزات موظفند درمورد صدور موافقنامه‌های اصولی و اجازه بهره‌برداری از معادن با اولویت برای بنیاد اقدام نموده و بنیاد از شمول محدودیتهای ماده ۳۸ قانون معادن مصوب ۱۳۶۲/۰۳/۰۱ مستثنی است.

تبصره ۲- دولت موظف است سهمیه لازم از مصالح ساختمانی و ماشین‌آلات مورد نیاز را در اختیار بنیاد قرار دهد.

تبصره ۳- بنیاد مستضعفان مکلف است کارگاهها و کارخانجات تولید شن و ماسه، مصنوعات بتنی و سیمانی، آجر، گچ و آهک خود را در حد نیاز به بنیاد واگذار نماید.

ماده ۶- نظارت بر پرداخت و مصرف وامهای قرضالحسنه مسکن روستایی و ارزانقیمت شهری که از محل منابع مالی و سیستم بانکی کشور تامین می‌شود.

تبصره - دولت موظف است در اجرای این ماده اعتبارات لازم را به صورت قرضالحسنه تامین نماید.

ماده ۷- تهیه طرحهای هادی و اصلاح معابر در روستاهای باهمانگی دستگاههای ذیربسط و اجرای آن با مشارکت مردم از محل اعتبارات مصوب واگذاری دولت.

ماده ۸- تهیه و ارایه طرحهای لازم برای بازسازی و نوسازی مناطق مسکونی روستایی آسیب‌دیده در اثر جنگ، سیل، زلزله و سایر سوانح طبیعی و اجرای آنها با مشارکت مردم و هماهنگی با سازمانها و ارگانهای ذیربسط.

تبصره - دولت موظف است اجرای طرحهای موضوع این ماده را همراه با اعتبارات مربوطه با رعایت اولویت به بنیاد و اگذار نماید.

فصل سوم - ارکان:

ماده ۹- ارکان بنیاد عبارتند از:

الف - شورای مرکزی

ب - سرپرست

ج - بازرسان

ماده ۱۰- شورای مرکزی به عنوان عالیترین مرجع تصمیم‌گیری بنیاد دارای پنج نفر عضو به ترتیب ذیل می‌باشد:

الف - یک نفر روحانی (نماینده مقام معظم رهبری در صورت تعیین)

ب - نماینده دولت (وزیر مسکن و شهرسازی)

ج - سه نفر از مهندسین و کارشناسان ساختمان و شهرسازی به انتخاب دو نفر فوق الذکر

تبصره - اعضاء شورا از بین خود یک نفر را به عنوان ریاست شورا انتخاب می‌نمایند.

ماده ۱۱- روحانی عضو شورای مرکزی علاوه بر وظایف عضویت در شورا مسئولیت انطباق فعالیتهای بنیاد با موازین شرعی را خواهد داشت.

تبصره - روحانی عضو شورا موظف است در مواردی که اجرای هر قسمت از مواد این قانون که نیاز به اذن ولی‌فقیه دارد موضوع را از محضر معظم‌له استعلام نماید.

ماده ۱۲- وزیر مسکن و شهرسازی به عنوان نماینده دولت علاوه بر وظایف عضویت در شورا پاسخگوی مجلس در حدود اختیارات خواهد بود.

ماده ۱۳- یکی از اعضاء شورای مرکزی به عنوان سرپرست وبالاترین مقام اجرایی بنیاد، برای مدت چهار سال توسط شورای مرکزی انتخاب و یا حکم ریاست آن منصوب خواهد شد و انتخاب مجدد وی بلامانع است.

تبصره - شورای مرکزی می‌تواند سرپرست بنیاد را با حداقل ۳ رای عزل نماید.

ماده ۱۴- دو نفر بازرس از بین کارشناسان ذیصلاح توسط شورای مرکزی برای مدت یک سال انتخاب خواهند شد و انتخاب مجدد آنان بلامانع است.

فصل چهارم - مقررات مالی و عمومی:

ماده ۱۵- بودجه، امکانات و منابع مالی بنیاد عبارتند از:

۱. حساب ۱۰۰ حضرت امام مذهب.

۲. کمکهای نقدی و غیرنقدی از قبیل: زمین، مستغلات ساختمانی و غیره که از طرف مردم، دولت و سایر نهادها و دستگاهها به بنیاد واگذار می‌شود.

۳. کمکهای بلاعوض بنیاد مستضعفان صرفاً برای تامین مسکن فقرا و محرومان صرف می‌گردد و بنیاد مسکن گزارش فعالیتهای انجام شده از محل اعتبارات فوق را به صورت سالانه به بنیاد مستضعفان ارسال می‌نماید.

تبصره - وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است کمکهای موضوع بندهای ۱ و ۲ و ۳ این ماده را به عنوان هزینه‌های قابل قبول مودیان محسوب نماید.

۴. کمکهای دولت که در بودجه سالیانه کل کشور منظور می‌گردد.

۵. درآمد حاصل از فروش مصالح تولیدی کارگاهها و کارخانجات متعلق به بنیاد و توزیع مصالح ساختمانی و ارایه خدمات فنی.

ماده ۱۶- بنیاد از پرداخت مالیات بر درآمد و عواید حاصل از مشارکت و مالیات سهم سود در شرکتهای وابسته معاف می‌باشد.

ماده ۱۷- بنیاد دارای شخصیت حقوقی بوده و نمایندگی قانونی بنیاد با سرپرست بنیاد است و می‌تواند برای طرح دعاوی و شکایات یا برای هر اقدام قانونی دیگر نماینده و یا وکیل تعیین و به مراجع قضایی، اداری، انتظامی و ثبتی معرفی نماید.

تبصره - بنیاد از پرداخت هزینه‌های دادرسی در تمام مراجع قضایی اداری معاف می‌باشد.

ماده ۱۸- بنیاد در جهت انجام وظایف خود می‌تواند در استانها شهرستانها، بخش‌های کشور دارای شعب و نمایندگی باشد .

ماده ۱۹- آیین‌نامه‌های اجرایی این قانون توسط شورای مرکز تهیه و به تصویب وزیر مسکن و شهرسازی خواهد رسید.

ماده ۲۰- از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون کلیه قوانین مغایر با آن ملغی می‌گردد.
اساستانمه فوق مشتمل بر بیست ماده و پانزده تبصره در جلسه‌علنی روز سه‌شنبه هفدهم آذرماه یکهزار و سیصد و شصت و ششم مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۶۶/۱۰/۰۹ به تایید شورای نگهبان رسیده است.

رئیس مجلس شورای اسلامی - اکبر هاشمی

۱- ۶ محدودیت‌های تحقیق:

- با توجه به اینکه اخبار خبرگزاری‌های ایرنا، ایسنا، مهر و فارس تنها بر روی اینترنت قابل مشاهده است، برای بررسی اخبار این خبرگزاری‌ها، پژوهشگر را ناچار کرد هر خبر را با سرعت اندک اینترنت دریافت و از آن نسخه چاپی تهیه کند که این امر وقت زیادی را به پژوهشگر تحمیل کرد.

- بخش جستجوی خبری در خبرگزاری‌های مورد بررسی، اخبار مورد نظر را به سهولت در اختیار قرار نداده و همیشه همه نتایج جستجوی مورد نظر حاصل نمی‌شود.